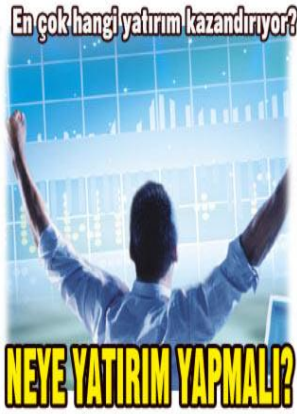

Yatırım Araçlarının 2008 Yılı Getirileri ve 2009 Öngörülleri

Dr. Orkun ÖZBEK

Küresel krizin başlangıç işaretlerinin 2007 yılında görülmesine karşın, krizin çoğu ülkeyi etkisi altına alması 2008 yılının Eylül ayını buldu. Birbiri ardından batan, iflas noktasına gelen, kurtarılmayı bekleyen dev şirketler sıraya dizildi. Kurtarma paketleri üst üste açıklandı.

Bu sürecin sonuna henüz gelinmedi. Mali piyasa krizi, reel sektör krizine dönüştü. Üretimdeki düşüşler hız kesmiyor, işsizlik çığ gibi artıyor. Bu fırtınalı günlerde yatırım araçları da, ekonominin rotasına paralel bir seyir izledi. Tüm bunların sonunda, gelinen noktada yatırım araçlarına ilişkin olarak şu söylenebilir; 2007 yılında çok da fazla değişmeyen, görece istikrarlı bir seyir izleyen yatırım araçlarının getiri grafiği, 2008 yılının sonlarında keskin iniş-çıkışlarla gösterilmeye başlandı. Krizin neden olduğu yangın piyasaları sararken, yatırımcılar da yangından kaçmaya çalışırken, dumanlar içinde çıkış yolunu bulmakta zorlandılar. Doğal olarak böyle belirsizlik ortamında en güvenli yatırım aracı altın oldu.

Yılın son aylarında tüm yatırım araçlarında keskin değişimler olduğu bir yana bırakılırsa, başlıca yatırım araçlarının 2008 yılı performanslarına baktığımızda gördüğümüz manzara;

Tablo 1: Yatırım Araçlarının 2008 Yılı Getirileri

	31.12.2007	31.12.2008	Getiri Oranı (%)
Dolar	1,17	1,54	31,6
Euro	1,71	2,14	25,1
İMKB	55.538	26.864	- 51,63
24 Ayar Altın	31,35	42,00	33,9
Cumhuriyet Altını	208	280	34,6
A tipi Fon*	531,77	365,60	-31,2
B tipi Fon*	904,57	1017,96	12,5
Mevduat			15

* Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği (KYD) Endeksi

- Yıl içinde kriz patlak vermeden önce istikrarlı bir seyir izleyen Dolar ve Euro, krizle birlikte birdenbire artarak 2008 yılında en çok gelir getiren yatırım araçlarından ikisi oldu. ABD Doları 2008 sonunda, yüzde 31,6 oranında artışla 1.17 YTL'den 1.54 YTL'ye, avro yüzde 25,1 oranında artışla 1.71 YTL'den 2.14 YTL'ye yükseldi.
- Altın ise, 2008 yılının en çok kazandıran yatırım aracı oldu. Ekonomik ya da siyasal kriz dönemlerinde sığınılacak bir liman olarak görülen altın, bu özelliğini küresel kriz döneminde de gösterdi.

2007 yılsonunda 31,35 YTL olan 24 ayar külçe altının gram satış fiyatı 2008 yılsonunda 42,00 YTL'den kapandı. Getirisi ise yüzde 33,9 oldu. Önceki yılsonunda 208 YTL'den satılan Cumhuriyet altını ise, 2008 sonunda 72,00 YTL'lik artışla 280,00 YTL'ye çıktı ve yıl boyunca yüzde 34,6 artış kaydetti.

- 2007 yılını 55.538 puandan tamamlayan İMKB Ulusal-100 Endeksi ise, 2008 yılı sonunda 26.864 puana geriledi. Endekste ki yıllık düşüş, 28.674 puan ve yüzde 51,63 olarak gerçekleşirken, aylık bazda sadece Şubat, Nisan, Temmuz ve Aralık aylarında değer kazanan hisse senetleri diğer ayları düşüşle tamamladı. İMKB endeksinin en yüksek artışı yüzde 20,27 ile Temmuz ayında, en büyük düşüşü ise yüzde 22,80 ile Ekim ayında gerçekleşti.
- Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği (KYD) Endeksi'nden alınan verilerle hesapladığımız A ve B tipi yatırım fonlarının getirileri ise, yıl içinde İMKB endeksi ve faiz oranlarındaki değişimin bir aynası oldu. A tipi fonların ortalaması 531,77'den 365,60'a düşerek yatırımcılarını yıllık yüzde 31,2 oranında zarara uğrattırken, B tipi fonlar, 904,57'den 1017,96'ya çıkararak, yıllık yüzde 12,5 oranında getiri sağladı.
- Yıl içinde mevduat faiz oranları değişmekle birlikte, 10 bankanın ortalamaları dikkate alınarak yapılan incelemeye göre, 2007 yılı sonundaki oranlardan parasını 1 yıl vadeli mevduatta değerlendiren yatırımcılar 2008 yılı sonunda yüzde 14,33 dolayında net getiri elde ettiler.

2009 yılında yatırım araçlarının seyrinin nasıl olacağına ilişkin öngöründe bulunmak, yaşanan krizin boyutları ve geleceğine ilişkin bilinemezlik göz önüne alındığında oldukça zor. Öte yandan ekonomik krize ek olarak, İsrail'in Filistin saldırısı, Ortadoğu ve Kafkasya'daki durulmayan sular, Rusya ve Ukrayna arasındaki doğalgaz krizi gibi siyasal ve jeo-politik sorunlar da düşünüldüğünde, özellikle altının yine en güvenilir yatırım aracı olacağı söylenebilir.

Dünyanın en azından 2009 yılı sonuna kadar durgunluktan çıkmayacağı yönünde Dünya Bankası ve IMF gibi kuruluşlarının tahminleri bulunmaktadır. Türkiye'yi de benzer bir ekonomik gelecek beklemektedir. Büyüme oranının çok düşük kalması, hatta eksi çıkması olasılık dahilindedir. Böyle bir durumda, İMKB'nin de büyük oranda getirileri olacağı söylenemez. Benzer şekilde, düşük oranlı büyüme ve düşük enflasyon ile birlikte faiz oranlarının da düşeceğini ve bugünkü seviyelerinden aşağılarda gezineceğini öngörmek mümkün.

Dövizde ise siyasal konjonktürde değişme olmayacağı varsayımı altında, fazla bir hareket beklenmemelidir. Eylül ayından başlayarak önce sığrayan, sonra iniş-çıkış gösteren döviz fiyatları, bir süredir dengeye kavuşmuş durumdadır. Konjonktür değişmediği sürece küçük oynamalar dışında, dövizde keskin hareketler olmayacaktır. Ancak vurgulamalıyız ki; küresel kriz sonrası dünya artık ekonomik ve siyasal olarak eskisi gibi olmayacaktır. Küresel kriz; dünyada birçok sosyal patlamaya, giderek ülkelerin içe kapanmalarına ve sermaye akışlarının eskisinden çok daha az olmasına neden olabilecektir. Bu nedenle, krizin dünya çapında reel sektöre etkilerinin hesaplanmadığı ve geleceğin henüz bilinemediği bir dönemdeyiz.